

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв
Київський національний університет культури і мистецтв
Львівський національний університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки

«Актуальні питання музеєзнавства, пам'яткознавства»

Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

Мукачево
31 березня 2023 р.

УДК 069.1:904(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 26 квітня 2023 року)

Актуальні питання музеєзнавства, пам'яткознавства: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Мукачево: РВВ МДУ, 2023.- 64 с.

Відповідальний за випуск – доктор економічних наук, професор Мілашовська О.І.

Метою проведення конференції є здійснення комплексного наукового розгляду сучасного стану збереження культурної спадщини в музеях, забезпечення реставрації пам'яток та дослідження процесу розвитку музеєзнавства та пам'яткознавства. У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми розвитку музеєзнавства та пам'яткознавства України і світу.

УДК 069.1:904(043.2)

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

© Мукачівський державний університет, 2023

ОБЛАСНОГО КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ ІМ. Т. ЛЕГОЦЬКОГО ЗА УМОВ ВІЙНИ	45
ПИЛИП Р.І.ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІї ТРАДИЦІЙНОЇ ПИСАНКИ ЗАКАРПАТТЯ	47
УДВОРГЕЛІ Л.І., МОЛНАР-БАБІЛЯ Д.І. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ СУЧАСНОГО МУЗЕЮ	49
ХАУСТОВА К.М., ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М. ТЕНДЕНЦІї ДІДЖИТАЛІЗАЦІї В МУЗЕЙНІЙ ГАЛУЗІ	52
<i>Секція 4. Підготовка фахівців музейної справи : специфіка і сучасні вимоги</i>	
ГАВРИЛЮК С. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 027 «МУЗЕЄЗНАВСТВО, ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО» У ВОЛИНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАїНКИ	53
ДАЦЕНКО Д., ГОЛОВКО О.М. КУЛЬТУРА ЕКСКУРСІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ	56
ДМИТРЕНКО А. А. ЗАЛУЧЕННЯ ФАХІВЦІВ-ПРАКТИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОК «ОСНОВИ АТРИБУЦІї ТА ЕКСПЕРТИЗИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ»	58
НАДОЛЬСЬКА В. В. ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МУЗЕЄЗНАВСТВА, ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВА У ВНУ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАїНКИ	60
ПАВЛУСЬ А. М., ДМИТРЕНКО А. А. ЗУСТРІЧІ ІЗ ФАХІВЦЯМИ-ПРАКТИКАМИ ЯК ФОРМА НАБУТТЯ СТУДЕНТАМИ-МУЗЕЄЗНАВЦЯМИ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ	62

Фото 4. Основні етапи реставрації традиційної писанки з фондів зібрань ЗОКМ ім. Т. Легоцького.

(фото 4 Пилипа Р.)

Дані пам'ятки відписувались сирими. Вони досі зберігають внутрішній вміст. Тому потріскались та пожухли. Сьогодні в провідних музеях України впроваджено метод реставрації «живої» писанки (фото 4). Зокрема в музеї писанкового розпису в м. Коломия для збереження її розколюють, вичищають та склеюють застосовуючи газетний папір. Завдяки симетричній структурі візерунку навіть за фрагментами можемо відновити цілісний вигляд писанки. Така робота була пророблена з писанками долиннян Закарпаття першої половини ХХ ст. Було відписано 90 одиниць та передано на зберігання в фонди ЗОКМ ім. Т. Легоцького (фото 5).

Проте з'ясувати побутування писанок з даної колекції важко через безвідповідальну плутанину з назвами сіл в інвентарній книзі. Тільки залучаючи супутні дослідження та фахівців в даній галузі ми зможемо встановити регіональні особливості та ареали поширення традиційної писанки за етнографічними групами Закарпаття (фото 3).

Слід підкреслити, що писанка є вагома частинка української культури. Наукове та суспільне її осмислення вкрай важливе позаяк мистецький спадок відіграє важливу роль у національному відродженні, формуванні української самоідентичності та самоусвідомленні.

1. Селівачов М.Р. *Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія)* / Михайло Романович Селівачов. – К.: Арт, 2005. – 444 с.
2. Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР. *Альбом. – «Мистецтво» Київ.* – 1976, 400 с.
3. Пилип Р. *Традиційна писанка Закарпаття ХХ ст.. з фондової колекції Закарпатського краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького. Краєзнавство в інтердисциплінарному контексті розвитку сучасної освіти і науки. Збірник матеріалів ІХ регіонального науково-методичного інтернет-семінару. (м.Ужгород, 22 квітня 2021 року) / За заг. Ред.. Баяновської М.Р. – Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2021. – с. 197-206*
4. Collection of Customs and Toys https://www.neprajz.hu/en/gyujtemenyek/collections-of-artefacts/collection-of-ritual-objects/musical_instruments_collection.html
5. *Фонди ЗОКМ ім. Т. Легоцького. Ф – 3237*
6. Пилип Р. *Колекція писанок з музейних зібрань періоду підкарпатської Русі у фондах Закарпатського обласного краєзнавчого музею ім. Т. Легоцького. Науковий збірник Комунального закладу «Закарпатський обласний краєзнавчий музей імені Тиводара Легоцького» Закарпатської обласної ради. – Випуск ХХ-ХХІ. – Ужгород : ТИМРАНИ, 2022. – с. 160-167.*

УДК 005.591.6-029:004-049.7:069

УДВОРГЕЛІ Л.І.
кандидат технічних наук, доцент

Мукачівський державний університет
м. Мукачево
МОЛНАР-БАБІЛЯ Д.І.
кандидат хімічних наук, доцент
Мукачівський державний університет
м. Мукачево

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ СУЧАСНОГО МУЗЕЮ

Сьогодні важко уявити сучасний музей, який не застосовував би інноваційні технології у своїй діяльності. Їх використання дозволяє залучити нових туристів. Музей, використовуючи різні інновації отримує можливість забезпечити собі перевагу по відношенню до конкурентів, тому що, завдяки нововведенням, музей отримує можливість залучити нових інвесторів і спонсорів, які допоможуть розвитку і діяльності музею в цілому.

Щоденно музеї гостинно відчиняють свої двері перед десятками тисяч громадян України й іноземних туристів, які прагнуть ознайомитися з культурними надбаннями й мистецькими шедеврами.

Музеї виступають не тільки енциклопедіями, вони повинні дивувати, розвивати допитливість і креативність відвідувачів. Тому, щоб музей залишався сучасним, йому необхідно запроваджувати інноваційні форми діяльності. Сучасний розвиток інформаційних технологій ставить перед музеями завдання: зайняти активну позицію у впровадженні цифрових систем надання інформації відвідувачам.

Перспективними у цьому плані є освоєння й використання нових технологій зв'язку з громадськістю. Вирішення цих проблем, як у науковому, так і в практичному контексті, є важливим завданням, оскільки кожна установа культури не може ігнорувати нові технології [1].

Сьогодні музеї є одним із навідвідуваніших місць серед туристів. Головна мета музею поступово змінюється і дане питання активно обговорюється як у наукових колах, так і серед громадськості. Однак, на наш погляд, найяскравішою і практичною стороною музейної діяльності, на сьогоднішній день, є створення музейної експозиції з використанням сучасних інтерактивних технологій.

На сьогоднішній день мультимедійні технології – це один з напрямів інформаційних технологій, що найбільш динамічно розвивається. Це пояснюється тим, що мультимедіа – це взаємодія відео- й аудіоефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів, які об'єднують текст, звук, графіку, фото та відео в одному цифровому форматі. Використання мультимедіа робить можливим надання інформації не тільки в текстовому вигляді, а з аудіо або відеосупроводом.

До технічних інновацій функціонування музеїв сучасності належать ті, що покращують роботу музеїв в цілому на технічному рівні, а саме в пожежогасінні, охороні безпеки, освітленні, забезпеченні вентиляції, вологості, температури та ін. Вивчення інноваційних технологій в музеях України та світу на сьогодні є новою і недостатньо розробленою проблемою історіографії.

Індивідуальному відвідувачу часто доводиться стикатися з проблемою «інформаційної самотності» в музеї. Якщо відвідувачеві немає до кого звернутися за отриманням інформації, яка його цікавить, він або шукає цю інформацію потім в Інтернеті, або забуває про своє питання. Але ж у музей приходять не лише за інформацією, а й за атмосферою. Тому у відвідувача має бути можливість зануритися у вивчення предмета безпосередньо на території музею.

Просування мультимедійних та інтерактивних технологій в музейній діяльності

сьогодні набирає все більшої популярності. Завдяки новим технологіям з'являється можливість сформувати розвинену інформаційно-комунікаційну структуру, яка буде містити в собі не лише комп'ютеризацію та інформатизацію музею, а й систему постійно діючих комунікативних зв'язків та інформаційного обміну в рамках держави, музейної спільноти і виробників технологій[2].

Широке застосування інноваційних технологій в музейній діяльності дозволить вивести цю сферу послуг на новий рівень розвитку, завдяки створенню музейної експозиції з використанням мультимедійних технологій, що дасть можливість задовольняти потреби різних верств населення.

Фахове представлення музею в мережі Інтернет сприяє його інтеграції у систему українських і зарубіжних профільних закладів, відкриває додаткові можливості для презентації своїх колекцій, активізує процес обміну професійною інформацією, розширює можливість залучення нових ресурсів ззовні музейної системи, поживляє розвиток музею, створює експериментальний майданчик для музейного проектування, розробки різних музейних моделей.

У ХХІ ст. важко уявити собі сучасну людину без айфону чи авто. Те ж саме стосується і музейної діяльності. Всі музеї світового значення рекламують свою діяльність через Інтернет. Інтернет-екскурсії вже перестали бути явищем новим, дивиною. «Те, що експонати з'явилися он-лайн і людина зможе їх проглянути, збільшує шанси на те, що ця людина прийде у музей. Люди завжди хотітимуть бачити експонат «наживо», а це далеко не те саме, що можна побачити он-лайн. Але в мережі ми можемо їх заохотити, зацікавити», – зазначає Ксеркс Мазда.

Сучасні музеї зіштовхнулися з новою інформаційною реальністю: якщо гучно не заявити про себе й раз у раз не нагадувати про своє існування, суспільство в умовах споживання надмірного об'єму різнопланової інформації через деякий час просто забуває про існування в рідному місті цієї установи. А щодо туристів з інших регіонів чи країн навіть не йдеться в такій ситуації. В інформаційно-перенасиченому ХХІ ст. діє безкомпромісна формула: «Якщо музею немає в Інтернеті чи на шпальтах туристичних довідників-путівників, – його взагалі немає»

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

- впровадження сучасних технологій і практик в усі напрямки музейної діяльності;
- вибудовування ефективної системи організації музейної діяльності;
- підвищення привабливості та комфортності музеїв для відвідувачів;
- вироблення професійних стандартів і критеріїв ефективності музейної діяльності;
- зміцнення матеріально-технічної бази музеїв;
- активне включення музеїв у соціально-економічний розвиток регіонів[3].

Сьогодні важко уявити сучасний музей, який не застосовував би інноваційні технології у своїй діяльності. Музей, використовуючи різні інновації отримує можливість забезпечити собі перевагу по відношенню до конкурентів, тому що, завдяки нововведенням, музей отримує можливість залучити нових інвесторів і спонсорів, які допоможуть розвитку і діяльності музею в цілому.

Впровадження інноваційних технологій в музейну діяльність, дозволить відвідувачам отримувати новизну, незвичайні відчуття і емоції, яких вони не відчували раніше.

1.Кускова С. С., Отземко О. В. Сучасний український музей: новітні практики. С. 33-38. URL: jvestnik-sss.donnu.edu.ua.

2.Про музеї та музейну справу: Закон України від 29 черв. 1995 р. № 249/95-ВР // Відомості Верховної Ради. 1995. № 25. Ст. 191. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 12.10.2019).

3.Концепція розвитку Національного музею історії України до 2020URL:https://mincult.files.wordpress.com/2015/07/konceptcia_nmiu_proekt.pdf

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>